

Právo Evropské unie

3. Přednáška

Orgány EU (Evropský parlament, Soudní dvůr EU)

Evropský parlament

- Je jedním z orgánů EU
- Jeho smyslem je reprezentovat zájmy občanů EU
- Poslanci Parlamentu jsou voleni přímou volbou každých pět let.
- První přímé volby do Evropského parlamentu byly v červnu 1979.

Sídlo Evropského parlamentu

- má tři pracoviště: Brusel (Belgie), Lucemburk a Štrasburk (Francie).

Budova parlamentu v Štrasburku (Francie)

Spolurozhodovací (legislativní) pravomoc

- spolurozhoduje o přijímání aktů sekundárního práva společně s Radou.

Rozpočtová pravomoc

- Roční rozpočet EU schvaluje Parlament společně s Radou.
- Rozpočet musí podepsat předseda EP
- Parlament má poslední slovo v mnoha rozpočtových položkách.

Kontrolní pravomoc

- Parlament může vyslovit nedůvěru Komisi pro její činnost.
- V takovém případě odstupuje Komise kolektivně.
- Komise je povinna odpovídat písemně nebo ústně na otázky, které jí pokládá Parlament nebo jednotliví poslanci.

Další pravomoci

- Petiční právo.
- Každý občan Unie a každá osoba s bydlištěm (sídlem) na území Unie podat EP petici ve věci, která spadá do působnosti EU a která se těchto osob přímo dotýká.

Složení Evropského parlamentu

- Současný parlament má oficiálně 720 členů ze všech 27 členských zemí EU.
- <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/home>
- ČR má 21 poslanců
- <https://www.europarl.europa.eu/meps/en/full-list/a>
- <https://www.europarl.europa.eu/czechia/cs/va%C5%A1i-poslanci#shadowbox/1/>

Složení Evropského parlamentu

- Německo 96 poslanců
- Francie 81
- Itálie 76
- Španělsko 60
- Polsko 53
- Rumunsko 33
- Nizozemsko 31
- Belgie 22
- Řecko, ČR, Portugalsko, Maďarsko, Švédsko 21

Složení Evropské parlamentu

- Rakousko 20
- Bulharsko 17
- Dánsko, Finsko, Slovensko 15
- Irsko 14
- Chorvatsko 12
- Litva 11
- Lotyšsko, Slovinsko 9
- Estonsko 7
- Kypr, Lucembursko, Malta 6

Předseda EP

- je volen na 2 a půl roku
- řídí veškeré činnosti Parlamentu, předsedá plenárním zasedáním a přijímá rozpočet
- zastupuje Parlament mimo EU a ve vztazích s ostatními orgány EU.

Předsedkyně EP – Roberta Metsola

- je maltská politička, od ledna 2022 předsedkyně EP.
- byla poprvé zvolena poslankyní EP v roce 2013 a v listopadu 2020 se stala prvním místopředsedkyní Evropského parlamentu.
- Po smrti úřadujícího předsedy Davida Sassoliho byla Metsola dne 18. ledna 2022 zvolena předsedkyní EP a stala se tak vůbec nejmladší předsedkyní, první Maltáňkou, která tento úřad zastává, a první ženskou předsedkyní od roku 2002.

Politické skupiny

- Poslanci tvoří skupiny podle své politické příslušnosti, nikoli podle státní příslušnosti
- V EP je 7 politických skupin
- vykonávají svůj mandát nezávisle
- pro svou vnitřní organizaci si volí předsedu (v některých skupinách jsou dva spolupředsedové), předsednictvo a mají k dispozici sekretariát.

Parlamentní výbory

- v rámci přípravy práce EP při jeho dílčích zasedáních jsou poslanci rozděleni do stálých výborů, z nichž každý se zaměřuje na specifické oblasti.
- parlamentních výborů je 22
- mají předsedu, místopředsedy a sekretariát.
- konference předsedů výborů je politický orgán, který koordinuje práci výborů a zajišťuje hladkou spolupráci mezi nimi.

Parlamentní výbory

- Zahraniční věci
- Bezpečnost a obrana
- Rozvoj
- Mezinárodní obchod
- Rozpočet
- Rozpočtová kontrola
- Hospodářství a měna
- <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/organisation-and-rules/organisation/committees>

Parlamentní výbory

- Zaměstnanost a sociální věci
- Životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin
- Veřejné zdraví
- Průmysl, výzkum a energetika
- Vnitřní trh a ochrana spotřebitelů
- Doprava a cestovní ruch
- Regionální rozvoj

Parlamentní výbory

- ❑ Zemědělství a rozvoj venkova
- ❑ Rybolov
- Kultura a vzdělávání
- Právní záležitosti
- Občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci
- Ústavní záležitosti
- Práva žen a rovnost pohlaví
- Petice

Delegace Evropského parlamentu

- udržují styky s parlamenty zemí, které nejsou členy EU.
- Hrají důležitou roli při zvyšování vlivu Evropy v zahraničí.

Politické orgány EP

- V Konferenci předsedů zasedá předseda EP a předsedové politických skupin.
- Konference rozhoduje o organizaci prací Parlamentu a o veškerých otázkách týkajících se plánování legislativní činnosti
- Předsednictvo se skládá z předsedy EP, 14 místopředsedů a 5 kvestorů

Evropský veřejný ochránce práv

- je kontrolní orgán
- vyšetřuje stížnosti občanů, firem a organizací týkající se nesprávného postupu institucí a orgánů EU
- sídlí ve Štrasburku
- je jmenován EP na 5 let s možností opakovaného jmenování

Evropský ombudsman - Teresa Anjinho

- portugalská právní expertka, akademická výzkumná pracovníce a státní úřednice známá svými rozsáhlými příspěvky k lidským právům, mezinárodnímu právu a veřejné politice.
- od roku 2025 Evropská ombudsmanka

Sacharovova cena za svobodu myšlení

- je udílena mimořádným osobnostem, které bojují proti netoleranci, fanatismu a útlaku.
- odměňuje osobnosti nebo celé kolektivy, které brání lidská práva a základní svobody
- udílí ji každoročně Evropský parlament
- tato cena byla poprvé udělena v roce 1988
- <https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20240913STO23909/sacharovovu-cenu-za-rok-2024-ziskali-venezuelsti-opozicni-predstavitel>

Soudní dvůr EU:

- zahrnuje tyto soudní orgány:
- Soudní dvůr (byl zřízen v roce 1952)
- Tribunál
- (Soud pro veřejnou službu, zřízený v roce 2004, ukončil svou činnost k 1. září 2016, kdy byly v rámci reformy soustavy unijních soudů přeneseny jeho pravomoci na Tribunál.)

Sídlo Soudního dvora EU v Lucemburku

Soudní dvůr - složení

- Soudní dvůr je složen z 27 soudců, tedy jednoho soudce z každého členského státu.
- Soudci musí být absolutně nezávislí na členských státech.
- https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7026/cs/

SD – soudci

- jsou jmenováni na dobu 6 let
- Stejná osoba může být jmenována soudcem opakovaně.
- jsou v členských státech vyňati z pravomoci všech soudních a správních orgánů.

Koen Lenaerts

- Předsedou Soudního dvora je Koen Lenaerts (Belgie).
- zvolí ho soudci ze svého středu na dobu tří let, a to tajným hlasováním

Generální advokáti

- Jedná se o velmi specifickou funkci.
- mají stejné postavení jako soudci (včetně nezávislosti), je jich 11
- posuzují projednanou věc jak z hlediska skutkového, tak právního
- Vypracovávají stanovisko k jejímu řešení, které prezentují v závěru ústního jednání
- Soudci nejsou tímto stanoviskem vázáni

Soudní dvůr - senáty

- Standardně Soudní dvůr zřizuje senáty složené ze tří a pěti soudců, kteří volí ze svého středu předsedy senátů.
- SD může zasedat ve velkém senátu (je složen z patnácti soudců) a předsedá mu předseda SD.
- Ve výjimečných případech stanovených může Soudní dvůr zasedat v plénu.

Soudní dvůr vynáší rozsudky v jemu předložených případech

- 1. řízení o předběžné otázce
- 2. žaloba pro nesplnění povinnosti
- 3. žaloba na neplatnost
- 4. žaloba na nečinnost

Tribunál

- začal fungovat 1. září 1989
- Rozhoduje o žalobách jednotlivců, které byly před tím podávány k SD.
- Proti rozhodnutím Tribunálu lze podat ve lhůtě dvou měsíců k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek omezený na právní otázky.

Tribunál

- Tribunál se skládá ze dvou soudců z každého členského státu. Soudci jsou jmenováni společnou dohodou vlád členských států po konzultaci výboru pověřeného vydáním stanoviska ke vhodnosti kandidátů na funkce soudce.
- https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7035/cs/

Tribunál - složení

- Soudci zvolí ze svého středu předsedu
- Generální advokáti u Tribunálu nejsou.
- Tribunál má vlastní soudní kancelář, avšak pro své další potřeby využívá služeb administrativních a jazykových útvarů Soudního dvora.

Tribunál - senáty

- tento soud zasedá rovněž v senátech složených z pěti nebo tří soudců nebo v určitých případech rozhoduje samosoudcem.
- může rovněž zasedat ve velkém senátu (patnáct soudců) nebo středně velkém senátu o devíti soudcích.

Judikatura Tribunálu

- Jeho judikatura se vyvíjela zejména v oblastech:
- duševního vlastnictví,
- kartelové dohody,
- hospodářské soutěže a
- státních podpor.

Řízení před Soudním dvorem a Tribunálem

- Návrh na zahájení řízení musí být písemný a podává se tajemníkovi SD
- Návrh (žaloba) se doručuje odpůrci (u sporného řízení), tento podá vyjádření k žalobě (žalobní odpověď – replika)
- lze opakovat – vyjádření žalobce k replice (duplika) a odpověď žalovaného na ně

Řízení před Soudním dvorem a Tribunálem

- Zjišťování skutkového stavu probíhá před ústním jednáním, ale může potom pokračovat
- Při ústním jednání zejména zástupci stran objasňují svá stanoviska.
- závěru ústního jednání podá generální advokát své definitivní stanovisko a předseda senátu jednání uzavře

Řízení před Soudním dvorem a Tribunálem

- Soudci (členové senátu) přijímají rozhodnutí na neveřejném zasedání (deliberace) konsensem.
- Není-li konsensus možný, je rozhodnutí přijato hlasováním, a to prostou většinou hlasů

Formy rozhodnutí Soudního dvora

- Rozsudek (neboli nálezn rozhodnutí ve věci samé)
- Usnesení
- Stanovisko

Opravné prostředky

- Základní opravné prostředky jsou:
- Odpor proti rozhodnutí ze strany třetí osoby
- Revize rozhodnutí (obnova řízení)
- Řádný opravný prostředek (odvolání)